

සබඳතා රකින මිනිස් යුතුකම්

කිසිවෙකුට මිනිස් සමාජය තුළ තනි ව, හුදකලා ව ජීවත් විය නොහැකි ය. වඩාත් ප්‍රීතිමත් සහනශීලී ජීවිතයක් ගත කිරීම සඳහා සමාජයේ ජීවත් වන පුද්ගලයින් අතර සුභද සම්බන්ධතාවක් පවත්වා ගැනීම අත්‍යවශ්‍ය බව බුදුරජාණන් වහන්සේ වදාළහ. ඒ සඳහා දේශනා කරන ලද සූත්‍ර ධර්ම රාශියකි. සිගාලෝවාද සූත්‍රය එවැනි එක් දේශනාවකි. සදිසා නමින් සමාජය කොටස් හයකට බෙදා දැක්වෙන එහි ඒ ඒ සමාජ කණ්ඩායම් අතර අන්‍යෝන්‍ය වශයෙන් පැවතිය යුතු සාරධර්ම පැහැදිලි ව දක්වා ඇත. එය බුදු දහම අනුව දෙලොව දිනන පිළිවෙතක් වශයෙන් ද බුදුරජාණන් වහන්සේ හැඳින් වූ සේක. එම සූත්‍රයට අනුව මූලික සමාජ කණ්ඩායම් හඳුනා ගනිමින් ඔවුනොවුන් අතර සබඳතා පවත්වා ගත යුතු අන්දම මේ පාඩමෙන් අපි ඉගෙන ගනිමු.

උදැසන හය දිශාවකට නමස්කාර කරමින් සිටි සිගාල නම් තරුණයකුහට නිවැරදි දිසා නමස්කාරය පැහැදිලි කරමින් බුදුරජාණන් වහන්සේ විසින් සිගාලෝවාද සූත්‍රය දේශනා කරන ලදී. එම සූත්‍රයට අනුව සමාජය සය ආකාර වේ.

- නැගෙනහිර දිසාව - මවු - පියන්
- දකුණු දිසාව - ගුරුවරුන්
- බටහිර දිසාව - පුත්‍ර දාරාවන්
- උතුරු දිසාව - හිත මිතුරන්
- යට දිසාව - සේවක සේවිකාවන්
- උඩ දිසාව - පැවිදි උතුමන්

ඉහත කී සදිසාවන්ගෙන් අදහස් වන සමාජ කොටස් කිසිවක් හුදකලා නොවේ. ඔවුහු නිසැක ව ම අදාළ සමාජ කොටස් සමග බැඳී සිටිති. මවුපියන් සහ දරුවන්, ගුරුවරුන් සහ ශිෂ්‍යයන්, ස්වාමි පුරුෂයන් සහ භාර්යාවන්, කුල පුත්‍රයන් සහ මිතුරන්, ස්වාමිවරුන් හා සේවකයන්, ගිහියන් සහ පැවිදි උතුමන් යනුවෙනි. මෙකී සමාජ කොටස් විසින් එකිනෙකාට යුතුකම් ඉටුකළ යුතු ය. ධාර්මික වූ නොබිඳෙන සමාජ සබඳතා ගොඩනැගෙනුයේ එවිටයි. යුතුකම් ඉටු කිරීම යනු එකිනෙකාට නොයෙක් අයුරින් සංග්‍රහ කිරීම ය. එය සමාජ ආචාර ධර්මයකි; යහපත් සමාජ වාතාවරණයක් ඇති වීමට බෙහෙවින් ඉවහල් වන්නකි. එයින් ඒ ඒ සමාජ කොටස් අතර විශ්වාසය තහවුරු වන අතර ඔවුන්ගේ අභිවාද්ධිය ද සැලසෙයි.

මවුපිය - දූරු සබඳතා

දෙමාපියන් හා දරුවන් අතර යහපත් සබඳතාවක් පවත්වා ගැනීම දෙපක්ෂයේ ම හිත සුව පිණිස හේතු වේ. මවුපියන් පූර්ව දිශාවට (හිරු නැගෙන දිසාවට) උපමා කොට දක්වා ඇත. මවු කුස පිළිසිඳ ගත් දිනයේ පටන් දරුවෙකු ඇති දැඩි කරනු ලබන්නේ දෙමවුපියන් විසිනි. දරුවන් පාසලට ගොස් අකුරු ඉගෙනීමට පෙර දැනගත යුතු බොහෝ දේ උගන්වනු ලබන්නේ ද දෙමවුපියන් විසින් ය. දරුවෙකුට නිවසේ දී මුණ ගැසෙන දෙවිවරු මවුපියෝ ය. බ්‍රහ්මයන් කුළ පවතින මෙන්තා, කරුණා, මුදිතා, උපේක්ඛා යන සතර බ්‍රහ්ම විහරණයන්ගෙන් ද මවුපියෝ යුක්ත වෙති. එබැවින් මවුපියෝ පුබ්බාවරිය, පුබ්බදේව, බ්‍රහ්ම යන විශේෂණ පදවලින් ද හැඳින්වෙති.

දරුවන්ගෙන් දෙමාපියන්ට ඉටු විය යුතු යුතුකම් පහක් සිගාලෝවාද සූත්‍රයේ දක්වා ඇත.

1. මවුපියන් පෝෂණය කිරීම
2. ඔවුන්ගේ කටයුතු සොයා බලා ඉටු කර දීම
3. දෙමාපියන් රැක ගෙන ආ කුල පරපුර හා ඊට සම්බන්ධ සිරිත් විරිත් ආරක්ෂා කිරීම
4. දෙමාපියන්ගෙන් හිමි වූ දේ රැක ගැනීම
5. මවුපියන් පරලොව ගිය පසු පින් අනුමෝදන් කරවීම

දෙමාපියන් වෙතින් ද මෙවැනි ම අගනා යුතුකම් පහක් දරුවන් වෙනුවෙන් ඉටුවිය යුතු ව තිබේ. එනම්,

1. දරුවන් වරදින් මුදවා ගැනීම
2. ඔවුන් යහපත් කටයුතුවල යෙදවීම
3. ඉගෙනීමේ කටයුතුවල යෙදවීම
4. ගැලපෙන ආවාහ විවාහ කර දීම
5. සුදුසු කල්හි සම්පත් පවරා දීම

මෙම යුතුකම් දෙපිරිස ම අතින් ඉටු නොවන අවස්ථා සමාජයේ දක්නට ලැබේ. ඒ නිසා ම දෙමවුපියන් හා දරුවන් අතර නොමනාපකම් ඇති වී ඒ දෙපිරිස අතර සබඳතා බිඳවැටී දුකට කනගාටුවට පත් ව සිටින අවස්ථා බොහෝ ය. එමෙන් ම තම යුතුකම් නිසි පරිදි ඉටු කිරීමෙන් සාමයෙන් හා සමගියෙන් ජීවත් වන මවුපියන් මෙන් ම දූ දරුවෝ ද සමාජයේ සැනසිලිදායක ජීවිත ගත කරති. ඒ නිසා දෙමාපියන් හා දරුවන් තම යුතුකම් නිසි කල නිසි ලෙස ඉටු කිරීමට වග බලා ගැනීම දෙපක්ෂයේ ම යහපත පිණිස හේතු වේ.

ගුරු - සිසු සබඳතා

සමාජයේ දක්නට ලැබෙන තවත් ප්‍රධාන සමාජ කණ්ඩායම් දෙකක් වන්නේ ගුරුවරුන් හා ශිෂ්‍යයන් ය. ඔවුන් අතර සබඳතාව මනා ව ගොඩනගා ගැනීමට උපකාරී වන අන්‍යෝන්‍ය යුතුකම් ඉටු කිරීම දෙපක්ෂයේ ම වගකීමකි. ශිෂ්‍යයෙකු තම දෙමාපියන් හැරුණු විට ගුරු කළ යුතු පිරිස හැටියට ධර්මයෙහි සඳහන් වන්නේ ගුරුවරුන් ය. සමාජයේ යහපත් පුරවැසියෙකු වශයෙන් ජීවත් වීමට අවශ්‍ය ගුණ ධර්ම හා චරිත ශක්තිය ජීවිතයට එක් කරන්නේ ගුරුවරයායි. සිගාලෝවාද සූත්‍රයේ දී ගුරුවරුන් දක්ෂිණ දිසාවට සමාන කොට දක්වා ඇත්තේ ද ශිෂ්‍යයන්ගේ (දක්ෂිණාව) පුද සැලකිලි ලැබීමට සුදුසු වන බැවිනි. එසේ ම ශිෂ්‍යන්ගේ අභිවාද්ධියට අවශ්‍ය හුරුපුරුදුකම් මනා සේ ප්‍රදානය කරන්නේ ගුරු උතුමන් වන බැවිනි.

ශිෂ්‍යයකු විසින් ගුරුවරයාට පස් අයුරකින් සැලකිය යුතු බව බුදුරජාණන් වහන්සේ වදාළහ. එනම්

1. දුටු විට හුනස්නෙන් නැගිටීම
2. අවශ්‍ය උපස්ථාන කිරීම
3. අවවාද අනුශාසනාවලට මැනවින් ඇහුම්කන් දීම
4. අවශ්‍ය කටයුතු ඉටු කර දීම
5. මැනවින් ඉගෙන ගැනීම

ගුරුවරයා විසින් ද ශිෂ්‍යයන්ට කරුණු පහකින් සංග්‍රහ කළ යුතු බව බුදුරජාණන් වහන්සේ පෙන්වා දුන්හ.

1. මැනවින් හික්මවීම
2. මැනවින් ඉගැන්වීම
3. දන්නා සියලු ශිල්ප ශාස්ත්‍ර ඉගැන්වීම
4. තම මිත්‍රයන්ට ශිෂ්‍යයා හඳුන්වා දීම
5. ශිෂ්‍යයා ආරක්ෂා කර ගැනීම

ඉහත දැක්වූ ගුරු-ශිෂ්‍ය අන්‍යෝන්‍ය යුතුකම් ඉටු කිරීමෙන් පරමාදර්ශී යහපත් සමාජයක් බිහි වීමට මග පෑදෙයි. ශිෂ්‍යයින් තම ගුරුවරුන්ට නිසි ගුරු සැලකිලි දක්විය යුතු ය. තම ගුරුවරුන් පිළිබඳ විශ්වාසයකින්, ඇල්මකින් ක්‍රියා කළ යුතු ය. ගුරුවරයා දෙන උපදෙස් පිළිපදිමින් තම දියුණුව සලසා ගත යුතු ය. ඉගෙනීම ඉතා ඕනෑකමින් උනන්දුවෙන් කළ යුතු ය. එසේ කරන ශිෂ්‍යයන් කෙරෙහි ගුරුවරයා දයාවෙන් කරුණාවෙන් ක්‍රියා කළ යුතු ය. ශිෂ්‍යයාගේ සුළු වරදක් දුටු විට කලකිරීමට පත් නොවී ඔවුන්ගේ යහපත සඳහා මග පෙන්වමින් ආදර්ශවත් වීම අගනේ ය. මෙසේ ක්‍රියා කරන විට අන්‍යෝන්‍ය සබඳතාව වර්ධනය වී දෙපිරිසේ ම දියුණුව සැලසේ. සමාජයට ද ඉන් යහපතක් වෙයි.

අඹු - සැමි සබඳතා

සමාජයක වැදගත් ම ඒකකය වන පවුලේ ප්‍රධාන ම සාමාජිකයන් වන්නේ බිරිය සහ සැමියායි. පවුලේ සංස්ථාවේ පැවැත්ම රඳා පවතින්නේ බිරියත් සැමියාත් අතර ඇති සම්බන්ධය මත ය. පවුලේ සාමයන් සතුටක් දියුණුවක් ද දරුවන්ගේ යහපතක් සැලසෙන්නේ පවුලේ සංස්ථාවේ යහපැවැත්ම මත ය. බටහිර දිසාව ලෙස දැක්වෙන අඹුසැමි යුතුකම් දහයකි.

සැමියා බිරියට,

1. ගරු කිරීම
2. අවමන් නොකිරීම
3. පරදාර සේවනයේ නොයෙදීම
4. ගෙදර වගකීම් පැවරීම
5. ඇඳුම් පැළඳුම් සපයා දීම

යන කරුණු ඉටු කළ යුතු ය.

බිරිය සැමියාට,

1. ගෙදර කටයුතු මැනවින් සංවිධානය කිරීම
2. ඇසුරු කරන පිරිසට මැනවින් සංග්‍රහ කිරීම
3. පරපුරු සේවනය නොකිරීම
4. උපයන ලද ධනය ආරක්ෂා කිරීම
5. සෑම කටයුත්තක ම දක්ෂ වීම හා අනලස් වීම

යන කරුණු ඉටු කළ යුතු ය.

අඹු සැමි සබඳතා බිඳ වැටීම නිසා පවුලේ සංස්ථාව මුහුණ දෙන්නේ විශාල අර්බුදයකට ය. එම නිසා පවුලේ සාමය ද ප්‍රීතිය ද නැතිවී යයි. විශ්වාසය පළුදු වේ. මෙයින් දූ දරුවෝ ද අසරණ වෙති. නිතර අඬ දබර ඇතිවේ. පවුලේ දියුණුව ඇණ හිටියි. දෙවියකු හා දෙවගනක මෙන් අඹු සැමියන් ජීවත් වනු දැකීම බුදු දහමේ අපේක්ෂාවයි. ඉහත දක්වන ලද සාරධර්ම මත පිහිටා කටයුතු කිරීම සැබැවින් ම ඒ සඳහා උපකාරයකි. විශ්වාසය ද සතුට ද සාමදානය ද තුළින් අඹු සැමියන්ගේ මෙන් ම දූ දරුවන්ගේ ද දියුණුව ඇති කර ගැනීමට ඒ ඔස්සේ අවස්ථාව සැලසෙයි.

යහළු - මිත්‍ර සබඳතා

පෞද්ගලික කටයුතුවල දී මෙන් ම පොදු කටයුතුවල දීත් මිත්‍රයින්ගේ සහාය අපට අවශ්‍ය ය. මිත්‍රයෝ දෙයාකාර වෙති. සුහදත්වය ඇති මිත්‍රයන් මෙන් ම ව්‍යාජ මිත්‍රයෝ ද වෙති. යහපත් මිත්‍රයන් කල්‍යාණ මිත්‍රයන් ලෙසත් ව්‍යාජ මිත්‍රයන් මිත්‍ර ප්‍රතිරූපකයන් ලෙසත් බුදු දහම

හඳුන්වා ඇත. කල‍්‍යාණ මිත්‍රයින් ඇසුරින් මිත්‍ර ප්‍රතිරූපකයන්ගෙන් දුරස් වීමක් මෙලොව පරලොව යහපතට හේතු වේ. මිත්‍රයින් අතර මනා සබඳතාවක් ඇති වීමට ඉවහල් වන ප්‍රතිපත්ති දහයක් බුදුරජාණන් වහන්සේ දේශනා කර ඇත. යහපත් මිතුරන් උතුරු දිසාව ලෙස හඳුන්වා ඇත්තේ උවදුරුවලින් එතෙර කරනවාය යන අර්ථයෙනි. මිතුරන්ට පස් අයුරකින් කුල පුත්‍රයන් විසින් සංග්‍රහ කළ යුතු බව සිගාලෝවාද සූත්‍රයේ දක්වා ඇත්තේ මෙසේ ය.

1. මිතුරාට අවශ්‍ය දේ දීම
2. ප්‍රිය වචනයෙන් කථා කිරීම
3. දියුණුව සඳහා කටයුතු කිරීම
4. සමානාත්මතාව දැක්වීම
5. නොරැවටීම

කුල පුත්‍රයකු විසින් මිතුරන් වෙනුවෙන් ඉටු කරනු ලබන මෙම යුතුකම් දෙපක්ෂය අතර සම්බන්ධය තහවරු කරයි. තම යහපත් මිත්‍රයින්ට ඉහත අයුරින් සංග්‍රහ කළ විට ඒ මිතුරෝ කරුණු පහකින් මෙසේ සංග්‍රහ කරති.

1. දුසිරිතෙහි වැටී ප්‍රමාද වූ මිතුරා ආරක්ෂා කර ගැනීම
2. එබඳු මිතුරාගේ වස්තුව ආරක්ෂා කර දීම
3. බියට පත් මිතුරා ඉන් මුදා ගැනීම
4. විපතට පත් මිතුරා අත් නොහැරීම
5. මිතුරාගේ අඹුදරුවන්ට සැලකීම

මෙසේ මිතුරා විසින් ඉටු කරනු ලබන යුතුකම් කුල පුත්‍රයාගේ යහපත පිණිස ම වේ. කල‍්‍යාණ මිත්‍ර ඇසුර ආධ්‍යාත්මික දියුණුවට මෙන් ම බාහිර දියුණුවට ද හේතු වෙයි. ඉහත දැක්වූ අයුරින් අන්‍යෝන්‍ය යුතුකම් ඉටු වීමෙන් ඔවුනොවුන් අතර සුහදතාව වර්ධනය වේ. එමෙන් ම මිත්‍ර ප්‍රතිරූපකයන් හඳුනා ගෙන ඔවුන්ගෙන් ඇත් ව විසීම ද අපගේ ජීවිතයේ දියුණුවට හේතු වෙයි. බොහෝ දෙනෙකු දුකට පත් වන්නේ පාප මිත්‍ර සේවනය නිසා ය. කල‍්‍යාණ මිත්‍රයා සෑම විට ම තම මිත්‍රයාගේ දියුණුව, සතුට, යහපත ම අපේක්ෂා කරයි.

සේව්‍ය - සේවක සබඳතා

සිගාලෝවාද සූත්‍රයේ සේව්‍ය - සේවක සම්බන්ධය පවත්වා ගැනීමේ ප්‍රධාන වගකීම පවරා ඇත්තේ සේව්‍ය පක්ෂයට ය. එම සූත්‍රයේ සේවක පක්ෂය හඳුන්වා දී ඇත්තේ යට දිශාව ලෙස ය. එයින් අදහස් කරන්නේ කර්මාන්ත ව්‍යාපාර ආදියේ දියුණුව රඳා පවතින්නේ ඇප කැප වී ක්‍රියා කරන කාර්යභාර සේවක ශක්තිය මත යන්නයි. සේවකයන් තෘප්තිමත් වන අයුරින් ක්‍රියා කිරීම සේව්‍යයන්ගේ හෙවත් භාමිපුත්‍රන්ගේ යුතුකම බව බුදුරජාණන් වහන්සේ දේශනා කර ඇත.

සේව්‍යයා විසින් සේවකයාට කළ යුතු සංග්‍රහය පස් ආකාර වේ.

1. සේවකයාගේ ශක්ති ප්‍රමාණයට වැඩ පැවරීම
2. සුදුසු පරිදි ආහාර හා වැටුප් ලබා දීම
3. සෞඛ්‍ය පහසුකම් සපයා දීම
4. මිහිරි ආහාරපාන ආදිය නිසි ලෙස බෙදා දීම
5. සුදුසු අවස්ථාවන්හි විවේක දීම

මෙසේ සේව්‍යයා විසින් ඉටු කරනු ලබන මෙම කරුණු සේවකයාගේ දියුණුව පිණිස ය.

සේවකයින් ස්වාමියා කෙරෙහි පිළිපැදිය යුතු අන්දම කරුණු පහකින් මෙසේ දක්වා ඇත.

1. ස්වාමියාට පළමු ව පිබිදීම
2. ස්වාමියාට පසු ව නිදා ගැනීම
3. ස්වාමියා දුන් දේ පමණක් ගැනීම
4. වැඩ කටයුතු ඉතා හොඳින් කිරීම
5. ස්වාමියාගේ ගුණ වර්ණනා කිරීම

සේවකයාගේ මේ යුතුකම් ස්වාමියාගේ දියුණුව පිණිස ය.

සේව්‍ය සේවක දෙපක්ෂය අතර අන්‍යෝන්‍ය විශ්වාසය, කැපවීම හා උපකාරීත්වය ආයතනයක දියුණුවට මහත් සේ බලපාන්නකි. භාමිපුත්‍රන් හා සේවකයන් මෙසේ එකිනෙකාට යුතුකම් ඉටු කිරීම වර්තමානයේ බොහෝ ආයතනවල පවතින සේව්‍ය සේවක ගැටුම් වළක්වා ගැනීමට උපකාරී වන්නේ ය. දෙපක්ෂයට ම සේවා ස්ථානය ප්‍රසන්න තැනක් බවට පත්වේ. සේව්‍යයාගේ නිසි සංග්‍රහය ලැබෙන විට සේවකයා මහත් කැපවීමෙන් තම යුතුකම් ඉටු කිරීමට පෙළඹේ. වංචනික ක්‍රියා අඩු වේ. ආයතනයේ දියුණුව, සේව්‍ය සේවක දියුණුවට මෙන් ම සමාජයේ දියුණුවට ද රුකුලක් වේ.

ගිහි - පැවිදි සබඳතා

දැනුම් සමාජයක පදනම වන්නේ මනා ගිහි-පැවිදි සබඳතාවයි. ගිහියන් අතර පැවතිය යුතු අන්‍යෝන්‍ය සබඳතාව පවත්වන අන්දම බුදුරජාණන් වහන්සේ සිගාලෝවාද සූත්‍රයේ දී දේශනා කර ඇත. බුදු දහමේ ගිහි පක්ෂය උපාසක උපාසිකා ලෙස ද පැවිදි පක්ෂය හික්ෂු හික්ෂුණි ලෙස ද හඳුන්වයි. ගිහි පැවිදි දෙපිරිස අතර සබඳතාව පෙර කී පරිදි සෙසු සමාජ කණ්ඩායම් අතර පවත්නා සබඳතාවන්ට වඩා උත්තරීතර තත්ත්වයක් මත ගොඩ නැගී ඇත. ඒ නිසා ම පූජ්‍ය පක්ෂය උඩ දිශාව ලෙස හැඳින්වී ඇත. මිනිස් වර්ගයාගේ උත්තරීතර බවට ඉවහල් වන දහම් මග පෙන්වා දෙන, පැවිදි උතුමන් රක්ෂණය මෙන් ම පෝෂණය ද ගිහි පක්ෂය කළ යුතු ය. පැවිදි උතුමන් තමන්ට ආමිසයෙන් සංග්‍රහ කරන තමන් රක්ෂණය, පෝෂණය කරන ගිහියාට ධර්ම දානයෙන් සංග්‍රහ කළ යුතු ය. ගිහියන් පැවිද්දන්ට කළ යුතු සංග්‍රහය සදිසා නමස්කාරයෙහි මෙසේ දක්වා ඇත.

1. මෙහි සහගත ව ක්‍රියා කිරීම
2. මෙහි සහගත ව කථා කිරීම
3. මෙහි සහගත සිත් පහළ කර ගැනීම
4. නිවසට පැමිණි විට සතුටින් පිළිගැනීම
5. ආම්සයෙන් සංග්‍රහ කිරීම

ගිහියා ඉටු කරන මෙම යුතුකම් පැවිදි උතුමන්ගේ යහ පැවැත්මට හේතු වෙයි. ගිහි පක්ෂයෙන් මෙසේ සංග්‍රහ කෙරෙන විට පැවිදි පක්ෂය හය ආකාරයකින් ගිහියන්ට සංග්‍රහ කළ යුතු ය.

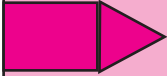
1. පවින් වැළැක්වීම
2. යහපත් ක්‍රියාවල යෙදවීම
3. හොඳ හිතීන් ම අනුකම්පා කිරීම
4. නොඇසූ දේ කියා දීම
5. ඇසූ දේ වඩාත් පැහැදිලි කර දීම
6. සුගතියට මග පෙන්වීම

මෙම කරුණු සයින් පැවිදි පක්ෂය ගිහියා වෙත තම යුතුකම් ඉටු කිරීම ගිහියාගේ යහපත පිණිස වේ.

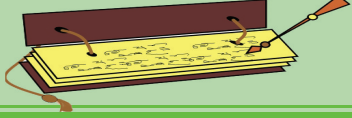
හික්ෂුන් වහන්සේලාගෙන් හා හික්ෂුණින් වහන්සේලාගෙන් සමන්විත වූ බෞද්ධ පැවිදි සමාජය ද උපාසක උපාසිකාවන්ගෙන් යුත් ගිහි සමාජය ද අතර ඇති සම්බන්ධය සම්බුද්ධ ශාසනයේ මෙන් ම ගිහි සමාජයේ ද පිරිහීම වළකාලන්නකි; දියුණුව උදාකරවන්නකි. පරමාදර්ශී පැවිදි උතුමන් ගිහියන් විසින් රක්ෂණය, පෝෂණය කළ යුතු ය. එය දෙපක්ෂයට ම ඵලදායක වෙයි. එසේ ම පැවිදි උතුමන් විසින් ද සිය දායකකාරකාරීන් වන ගිහි සමාජයට අවශ්‍ය යහපත් මග පෙන්වීම් කළ යුතු ය.

මෙසේ ඉහත දක්වන ලද දිසා වශයෙන් සය ආකාර වූත් පිරිස් වශයෙන් දොළොස් ආකාර වූත් සමාජ කොට්ඨාස අතර එකිනෙකාට ඉටු කළ යුතු යුතුකම් හෙවත් සංග්‍රහයන් නිසි පරිදි ඉටු කිරීම සමාජ යහපතට විවිධාකාරයෙන් බලපායි. එකිනෙක සමාජ කණ්ඩායම් අතර අන්‍යෝන්‍ය විශ්වාසය, බැඳීම ඇති වේ. හුදකලා බව පහව යයි. මිත්‍රත්වය ගොඩ නැගේ. දුක - සැප බෙදා හදාගෙන ජීවත් වෙයි. අන්‍යෝන්‍ය විරසක වීම්, ගැටුම්, බිඳ වැටීම් සමාජයෙන් තුරන් වේ. සාමය සමගිය තහවුරු වෙයි. ලොව අභිවෘද්ධියට ද සැපවත් වීමට ද හේතුවක් වේ. මෙසේ සමස්ත සමාජයේ ම දියුණුවට අන්‍යෝන්‍ය යුතුකම් ඉටු කිරීම උගන්වන සදිසා නමස්කාරය, ඉමහත් පිටිවහලක් වන බව කිව හැකි ය.

 සාරාංශය

සමාජ කණ්ඩායම් අතර අන්‍යෝන්‍ය සම්බන්ධය සමාජයක යහපැවැත්මේ පදනමයි. ඒ සඳහා සඳිසා නමස්කාරය මගින් සිගාලෝවාද සූත්‍රයේ සිදු කර ඇති මග පෙන්වීම ඉතා වැදගත් ය. බුදුරජාණන් වහන්සේ ඒ ඒ සමාජ කොටස් අතර ඉටු විය යුතු යුතුකම් සවිස්තර ව සිගාලෝවාද සූත්‍රයේ දී දේශනා කර ඇත. ඒවා නිසි ලෙස ඉටු කිරීමෙන් සමාජ සහයෝගය සාමය මෙන් ම දියුණුව හා සතුට ද ළඟා කර ගත හැකි බව නිසැක ව ම කිව හැකි ය.

 ක්‍රියාකාරකම

1. පංතිය කණ්ඩායම් හයකට බෙදී සඳිසාවෙන් දක්වන යුතුකම් වෙන වෙනම ලියා දක්වන්න.
2. යුතුකම් ඉටු නොකිරීමෙන් පුද්ගල දියුණුව මෙන් ම සමාජ දියුණුව ද බිඳ වැටෙන ආකාරය කුමන හෝ සමාජ කණ්ඩායමක් නිදසුනක් ලෙස ගෙන පැහැදිලි කරන්න.

 පැවරුම

මාතා පිතා දිසා පුබ්බා
 ආචරියා දක්ඛිණා දිසා
 පුත්තදාරා දිසා පච්ඡා
 මිත්තාමච්චා ව උත්තරා

දාස කම්මකරා හෙට්ඨා
 උද්ධං සමණ බ්‍රාහ්මණා
 ඒතා දිසා නමස්සෙය්‍යා
 අලමත්ථෝ කුලේ ගිහි

(සිගාලෝවාද සූත්‍රය)

යන ගථාව කට පාඩම් කර එහි ඇතුළත් කරුණු ඊ සටහනකින් පෙන්වා දෙන්න.